

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету соціології та
управління

М. А. Лепський

2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДВ 4.4 «Державне регулювання економіки»

напрямок підготовки _____ 6.030104 – «Політологія» _____

спеціалізація _____ політичне і державне управління _____

факультет _____ соціології та управління _____

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма «Державне регулювання економіки» для студентів за напрямом підготовки 6.030104 – «Політологія».
29 серпня 2016 р. – 11 с.

Розробник: Горло Наталя Віталіївна, доцент кафедри політології, к.і.н., доц.
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології

Протокол від «29» серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри _____ (С.Г. Цокур)

« _____ » _____ 2016 року

Схвалено науково-методичною радою факультету соціології та управління

Протокол від «30» серпня 2016 року № 1

Голова _____ (О.С. Маліновська)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки/спеціальність, рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень)	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0301 – «Соціально-політичні науки»	За вибором	
Загальна кількість годин - 108	Напрямок підготовки 6.030104 – «Політологія»	Рік підготовки:	
		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 7,5	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Лекції	
		12 год.	
		Практичні, семінарські:	
		6 год.	
		Самостійна робота	
		90 год.	
Вид контролю		екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 18 год.: 90 год. (1/5)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення теоретичних основ, методології, організаційних засад та практики реалізації державного регулювання економіки в Україні та інших країнах світу.

Завдання:

- вивчення базових засад державного регулювання економіки із врахуванням вітчизняного й зарубіжного досвіду;
- вивчення особливостей державного регулювання різних сфер господарської діяльності.
- аналіз вітчизняних проблем економічного розвитку та визначення ролі і функцій органів державної влади у їх подоланні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- ключові поняття і терміни державного регулювання економіки;
- сутність, мету і завдання державного регулювання економіки;
- систему органів державної влади, які беруть участь у регулюванні економіки в Україні;
- теоретичні засади формування стратегії соціально-економічної політики держави;
- принципи і способи соціально-економічного прогнозування, планування і програмування;
- методи державного регулювання економіки;
- особливості державного регулювання різних сфер господарської діяльності;
- особливості державного регулювання економіки в різних типах економічних систем;
- особливості державного регулювання економіки України як трансформаційної.

вміти:

- аналізувати правову базу, яка забезпечує державну регіональну політику в Україні;
- давати оцінку діяльності органів державної влади, які беруть участь у регулюванні економіки України;
- аналізувати економічні проблеми в Україні і світі і здійснювати пошук шляхів їх вирішення з позицій суспільних і державних потреб і інтересів;
- на основі вивчення зарубіжного досвіду державного регулювання економіки обґрунтовувати доцільність використання окремих методів та інструментів у процесі державного регулювання економіки в Україні.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Наукові основи державного регулювання національної економіки.

Тема 1. Предмет дисципліни «Державне регулювання економіки».

Тема 2. Сутність державного регулювання економіки.

Тема 3. Методологія та організація державного регулювання економіки.

Тема 4. Система органів державного регулювання економіки в Україні.

Тема 5. Сутність економічного прогнозування. Планування соціально-економічного розвитку країни.

Розділ 2. Державне регулювання окремих сфер економіки України.

Тема 1. Державне регулювання підприємництва.

Тема 2. Державне регулювання розвитку окремих сфер господарської діяльності.

Тема 3. Державне регулювання науково-технічного прогресу та інноваційних процесів. Економіка України в умовах євроінтеграції.

Тема 4. Державна регіональна політика.

Тема 5. Державне регулювання соціальних процесів.

Тема 6. Фінансова політика держави.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб	сам.робота	інд.завд.		л	с/п	лаб	сам.робота	інд.завд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Розділ 1. Наукові основи державного регулювання національної економіки												
Тема 1. Предмет дисципліни «Державне регулювання економіки»	11	2			9							
Тема 2. Сутність державного регулювання економіки	10	1			9							
Тема 3. Методологія та організація державного регулювання економіки	10	1			9							
Тема 4. Система органів державного регулювання економіки в Україні	13	1	2		10							
Тема 5. Сутність економічного прогнозування. Планування соціально-економічного розвитку країни	10	1			9							
Разом	54	6	2		46							
Розділ 2. Державне регулювання окремих сфер економіки України												
Тема 1. Державне регулювання підприємництва	10	1	2		7							
Тема 2. Державне регулювання розвитку окремих сфер господарської діяльності	8	1			7							
Тема 3. Державне	8	1			7							

регулювання науково-технічного прогресу та інноваційних процесів. Економіка України в умовах євроінтеграції.												
Тема 4. Державна регіональна політика	9	1	1		7							
Тема 5. Державне регулювання соціальних процесів	11	1	1		4	5						
Тема 6. Фінансова політика держави	8	1			7							
Разом	54	6	4		44							
Усього годин	108	12	6		80							

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет дисципліни «Державне регулювання економіки»	2
2	Сутність державного регулювання економіки	1
3	Методологія та організація державного регулювання економіки	1
4	Система органів державного регулювання економіки в Україні	1
5	Сутність економічного прогнозування. Планування соціально-економічного розвитку країни	1
6	Державне регулювання підприємництва	1
7	Державне регулювання розвитку окремих сфер господарської діяльності	1
8	Державне регулювання науково-технічного прогресу та інноваційних процесів. Економіка України в умовах євроінтеграції.	1
9	Державна регіональна політика	1
10	Державне регулювання соціальних процесів	1
11	Фінансова політика держави	1
	Усього:	12

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Система органів державного регулювання економіки в Україні	2
2	Державне регулювання підприємництва	2

3	Державна регіональна політика	1
4	Державне регулювання соціальних процесів	1
	Усього:	6

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет дисципліни «Державне регулювання економіки»	9
2	Сутність державного регулювання економіки	9
3	Методологія та організація державного регулювання економіки	9
4	Система органів державного регулювання економіки в Україні	10
5	Сутність економічного прогнозування. Планування соціально-економічного розвитку країни	9
6	Державне регулювання підприємництва	7
7	Державне регулювання розвитку окремих сфер господарської діяльності	7
8	Державне регулювання науково-технічного прогресу та інноваційних процесів. Економіка України в умовах євроінтеграції.	7
9	Державна регіональна політика	7
10	Державне регулювання соціальних процесів	9
11	Фінансова політика держави	7
	Усього:	90

8. Методи навчання

Методи викладання: провідною організаційною формою і методом навчання є лекція. У рамках дисципліни «Державне регулювання економіки» найчастіше використовується пояснювально-ілюстративний метод, за допомогою якого забезпечується системний характер засвоєння знань.

На лекції за допомогою методу пояснення характеризуються певні стани, розкриваються істотні властивості, внутрішня структура матеріалу, що вивчається. Доцільне проведення лекції з елементами бесіди, що активізує мислення студентів і процес пізнання загалом. Під час бесіди засвоюються нові знання і закріплюються засвоєні раніше.

В контексті окремих тем можливе проведення лекції проблемного викладу, коли викладач, порушивши проблему, висловлює свої міркування, доводить істинність положень, звертає увагу студентів на нерозв'язані наукою питання, окреслює можливі напрями їх розв'язання.

Можливе також проведення лекції проблемного засвоєння – на ній основний навчальний матеріал вивчається шляхом самостійного (частково чи повністю) розв'язання проблем самими студентами.

Методи учіння: 1) *семінарські заняття*, мета яких – забезпечити вироблення навичок і вмінь застосовувати знання для розв'язання практичних і теоретичних завдань. Студенти повинні опрацювати рекомендовану літературу в повному обсязі і законспектувати основні положення, висвітлені у наукових публікаціях.

На семінарських заняттях широко застосовуються методи активізації навчальної діяльності студента, а саме навчальна дискусія у формі аналізу конкретних ситуацій, мозкової атаки, дискусії. Завданням викладача є формування у студента навичок участі у дискусії: вміння вислухати опонента, толерантності, здатності аргументувати власну думку тощо.

Використовується проблемний метод, а також частково-пошуковий, тому що саме під час обговорення питань на семінарських заняттях можливий пошук відповідей на проблемні питання. Щодо студентів з низьким рівнем підготовленості застосовується репродуктивний

метод. Для студентів більш високого рівня підготовленості використовується дослідницький метод, що досягається шляхом орієнтації їх на виконання складних завдань.

2) *самостійна робота* – результати роботи можуть фіксуватися як бібліографічний огляд, письмовий відгук з відображенням власної позиції, конспект наукових статей. Передбачається виконання студентами практичних завдань з метою формування і закріплення навичок самостійної аналітичної роботи, а саме: написання аналітичних записок про стан політичних явищ і процесів, прогнози їх розвитку, шляхи подолання проблем; написання есе – виду наукової роботи, який є неформалізованим викладом власних думок.

Дисципліна «Державне регулювання економіки» передбачає використання інноваційних освітніх технологій, насамперед інформаційних та інтерактивних, зокрема, електронних презентацій навчального матеріалу, «круглих столів» та інших.

9. Критерії оцінювання та система накопичення балів.

1. Робота на семінарському занятті: відповідь на питання семінару з використанням наукової літератури – від 1 до 5 балів; доповнення на семінарському занятті – від 1 до 3 балів (в залежності від глибини доповнення);

2. Термінологічний диктант – від 1 до 10 балів;

3. Виконання контрольної роботи – від 1 до 15 балів;

Оцінювання відповідей на семінарському занятті:

5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

4 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції;

3 бали – поверховий виклад матеріалу;

2 бали – ґрунтовне доповнення;

1 бал – невелике доповнення;

0 балів – відсутність відповіді.

Оцінювання результатів термінологічного диктанту:

9-10 балів – чіткі, розлогі визначення понять;

6-8 балів – незначні неточності;

1-5 балів – поверхові визначення, стилістичні помилки;

0 балів – відсутність відповіді.

Оцінювання контрольної роботи:

8-10 (13-15) балів – повна змістовна відповідь на всі завдання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

5-7 (8-12) балів – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції;

1-4 (1-7) бали – поверховий виклад матеріалу, слабе знання теоретичних джерел; нечіткі та помилкові визначення понять;

0 балів – відсутність відповідей.

Розподіл балів, які отримують студенти

Розділ 1		Розділ 2		Ек-за-мен	
Форми роботи	К-ть балів	Форми роботи	К-ть балів		
1. Відповідь на семінарі	5	1. Відповідь на семінарі	10		15

2.Термінологічний диктант	10	2.Термінологічний диктант	10		20
3.Виконання к/р	15	3.Виконання к/р	10		25
Разом	30	Разом	30		60
				40	40
Всього					100

Підсумковий контроль (за навчальним планом передбачений екзамен) проводиться по закінченні вивчення курсу.

Розподіл балів на екзамені: відповіді на теоретичні питання – 20 балів, виконання практичного завдання – 10 балів, тести в Мудл – 10 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

10. Методичне забезпечення

1. Державне регулювання економіки: Навчальна програма курсу / Укладач: Горло Н.В. – Запоріжжя: ЗНУ, 2015. – 12 с.
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Державне регулювання економіки» для студентів за напрямом підготовки 6.030104 – «політологія»
3. Методичне забезпечення семінарських, практичних занять з курсу «Державне регулювання економіки»
4. Методичне забезпечення самостійної роботи з курсу «Державне регулювання економіки»
5. Методичні матеріали для заочного відділення з курсу «Державне регулювання економіки»
6. Перелік питань до екзамену з курсу «Державне регулювання економіки»
7. Контрольні завдання і тести з курсу «Державне регулювання економіки»
8. Карта забезпечення навчальною літературою з курсу «Державне регулювання економіки»
9. Електронні презентації до тем дисципліни «Державне регулювання економіки»

11. Рекомендована література

Основна

1. Государственное регулирование рыночной экономики / Под ред. В.И. Кушлина. – М.: РАГС, 2008. – 834 с.
2. Государственное регулирование экономики / Под ред. Н.П. Хохлова, Л.В. Ефремовой. – Х.: ХНУ, 2005. – 330 с.
3. Гриньова В.М. Державне регулювання економіки. – Харків: Інжек, 2004. – 756 с.
4. Грицюк Т.В. Государственное регулирование экономики: теория и практика. – М.: РДЛ, 2006. – 288 с.
5. Державне регулювання економіки / І. Михасюк, Л. Швайка. – Львів: Магнолія плюс, 2007. – 220 с.
6. Державне регулювання економіки / С.М. Чистов, А.Е. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. – К.: КНЕУ, 2005. – 316 с.
7. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки. – К.: Знання, 2007. – 214 с.
8. Капканщиков С.Г. Государственное регулирование экономики. – М.: КноРус, 2009. – 252 с.
9. Ковтун О.І. Державне регулювання економіки. – Львів: Новий Світ, 2007. – 337 с.
10. Михасюк І., Мельник А., Крупка М., Залого З. Державне регулювання економіки. – К.: Ельга, 2002. – 592 с.
11. Скрипник А.В. Державне регулювання трансформаційної економіки (аспекти моделювання). – Ірпінь: Академія ДПС України, 2002. – 312 с.
12. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки. – К.: МАУП, 2006. – 224 с.
13. Удосконалення системи державного регулювання економіки України: Збірник наукових праць. – К.: Знання, 1996. – 250 с.
14. Чистов С.М. Державне регулювання економіки: Навч.-метод. посібник. – К.: Знання, 2002. – 208 с.
15. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки. – К.: Знання, 2006. – 435 с.

Додаткова

1. Аржевітін С. Роль держави у структурній перебудові економіки // Вісник Національного банку України. – 2008. - №8. – С.3-9.
2. Архангельский Ю. Экономика Украины: состояние и перспективы // Экономист. – 2010. - №2. – С.54-61.
3. Балащов А.М. Регіональне управління в контексті суспільного розвитку України. – Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2009. – 279 с.
4. Государственное регулирование рыночной экономики / Отв. ред. И.И. Столяров. – М.: Дело, 2002. – 280 с.
5. Государство и экономика / Л.Е. Мельник и др. – Запорожье: ДГАУ, 1997. – 120 с.
6. Гош О. Функціонування соціально-економічного ладу України // Економіка України. – 2009. - №10. – С.54-61.
7. Демко А.І. Система стратегічного управління соціальним та економічним розвитком України // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. - №4. – С.42-46.
8. Длугопольський О.В. Теорія економіки державного сектора. – К.: Професіонал, 2007. – 592 с.
9. Ігнатюк А. Галузева політика в системі державного регулювання економіки // Вісник КНУ ім. Т.Г. Шевченка. Економіка. – 2008. - №101. – С.14-18.
10. Кучуков Р.А. Теория и практика государственного регулирования экономических и социальных процессов. – М.: Экономика, 2004. – 504 с.
11. Мазур О. Государственный протекционизм – основа экономического роста и суверенитета Украины // Стратегія розвитку України: Спецвипуск. – 2008. - №1-2. – С.325-331.
12. Малий І.Й. Держава і ринок: філософія взаємодії. – К.: КНЕУ, 2005. – 204 с.
13. Малий І.Й. Економіка державного сектора. – К.: КНЕУ, 2007. – 280 с.
14. Мошенець О.В. Особливості взаємозв'язку інститутів лобізму, логролінгу та корупції в економіці України // Фондовый рынок. – 2008. - №15. – С.30-36.
15. Орлова Н.С. Стратегічне управління розвитком економіки України // Економіка та держава. – 2009. -№6. – С. 18-20.

16. Павлов В.І. „Тіньовий бізнес” в економіці України // Економіка та держава. – 2009. - №3. – С.8-10.
17. Панасюк Б.Я. Державне регулювання економіки як мистецтво // Фінанси України. – 2008. – №5 (травень). – С.42-55.
18. Панасюк Б. Мистецтво державного регулювання (економіки) // Урядовий кур’єр. – 2008. – 4 червня.
19. Пенькова О.Г. Розвиток української економіки в умовах глобалізації // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. - №4. – С.58-63.
20. Попрозман Н.В. Регулювання функціонування соціально-економічних процесів в умовах інерційного розвитку економіки // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. - №4. – С.18-22.
21. Роль держави у довгостроковому економічному зростанні / За ред. Б.Є. Кваснюка. - К.-Х.: Інститут економічного прогнозування, 2003. – 424 с.
22. Савченко В.Ф. Особливості програмного управління економікою в Україні // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. - №9. – С.28-31.
23. Становлення ринкового механізму в Україні: теорія та практика. – Чернівці: ЧНУ, 2003. – 216 с.
24. Управління розвитком регіону: Навч. посіб. для вузів / Т.Л. Миронова та ін. – К.: ЦУЛ, 2006. – 320 с.
25. Ширнин И.Г. Экономика Украины в условиях спада мировой экономики // Вісник економічної науки України. – 2010. - №1. – С.151-157.

12. Інформаційні ресурси

1. Про державну підтримку малого підприємництва: Закон України №2063-III від 19.10.2000 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
2. Проект Закону України „Про основи державної регіональної політики” (станом на 7.12.2010 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minregionbud.gov.ua/uk/publish/printable_article/68893
3. Соціальне страхування: Навчально-методичний посібник для студентів денної форми навчання Дніпропетровськ. Дніпропетровська державна фінансова академія. – 2009 р. – 105 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://gendocs.ru/v39587/>.
4. Терюханова І. Зайнятість інвалідів: реалії та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua>
5. Шведа Ю.Р. Аналіз соціальних систем: Навчально-методичний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.google.com/url?q=http://www.lnu.edu.ua/faculty/Phil/Analiz_socialnyh_system.doc
6. Сайт Президента України: <http://www.president.gov.ua>
7. Сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>
8. Сайт Кабінету Міністрів України: www.kmu.ua
9. <http://www.nbuv.gov.ua> Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
10. <http://nplu.kiev.ua> Національна парламентська бібліотека України
11. <http://www.library.ukma.kiev.ua> Наукова бібліотека НаУКМА
12. <http://www.vusnet.ru/biblio/> Библиотека Русского гуманитарного университета
13. <http://www.e-lib.info> Електронна бібліотека
14. <http://www.lp-ua.info> Український соціально-гуманітарний науковий журнал "Людина і політика"